

Polecenia podsumowujące

1. Scharakteryzuj sytuację ludności cywilnej w okupowanej Europie.
2. Omów postawy poszczególnych narodów europejskich względem władz okupacyjnych.
3. Wskaż różnice między okupacją niemiecką w Europie Zachodniej i Wschodniej.

Różne formy okupacji niemieckiej w Europie

Tereny włączone do Rzeszy – np. zachodnia część Polski, Alzacja, Lotaryngia.
 Okupacja wojskowa – np. Dania, Norwegia, północno-środkowa Francja.
 Status kolonialny – Generalne Gubernatorstwo, zdobyte tereny sowieckie.

Sytuacja mieszkańców krajów okupowanych

Większość cywilnej ludności Europy wiodła normalne życie, choć utrudnione różnymi ograniczeniami narzuconymi przez okupantów.
 Część społeczeństw kolaborująca, część – działająca w ruchu oporu.
 Pojawienie się czarnego rynku i zamienników produktów jako odpowiedź na reglamentację i niedobór towarów.
 Niektóre nacje ofiarami czystek etnicznych i polityki przesiedleń.
 Fale głodu niekiedy przyczyną większej śmiertelności niż represje okupantów.

Współpraca i kolaboracja rządów z III Rzeszą i państwami osi

Wspieranie III Rzeszy w podbojach przez państwa osi.
 Kolaboracja wojskowa i polityczna – np. Francja Vichy oraz Norwegia pod rządami Vidkuna Quislinga.

Kolaboracja polityczna

Państwo Vichy symbolem kolaboracji na płaszczyźnie polityczno-państwowej.
 Uosobieniem kolaboracji Vidkun Quisling – norweski premier z nadania nazistów (jednak bez realnej władzy w państwie i autorytetu społecznego).
 Poparcie III Rzeszy przez nowo proklamowane państwa (np. Niezależne Państwo Chorwackie i państwo słowackie) oraz przez narody mające nadzieję na niezależność (np. Ukraińcy).
 W wielu krajach Europy Zachodniej brak poparcia dla poczynań okupantów mimo działalności ugrupowań politycznych o charakterze kolaboracyjnym.

Kolaboracja wojskowa

Obowiązkowy pobór do armii niemieckiej mieszkańców ziem wcielonych do Rzeszy, np. Ślązaków, Wielkopolan.
 Działalność cudzoziemskich ochotniczych formacji Waffen-SS.
 Kolaboracyjna działalność antystalinowskiego Komitetu Wyzwolenia Narodów Rosji.

Ruch oporu w okupowanej Europie

Działalność rządów na uchodźstwie państw zajętych przez Niemców i Włochów.
 Ruch oporu – organizowanie konspiracyjnej działalności mającej na celu walkę z okupantem

- w Europie Zachodniej największą organizacją podziemną Résistance
- w Polsce działalność Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej
- w Jugosławii działalność czetników i partyzantki komunistycznej Narodowej Armii Wyzwolenia Jugosławii
- w Grecji funkcjonowanie partyzantki EDES i armii ELAS

Polecane publikacje

Ch. Belfoure, *Paryski architekt*, tłum. A. Borowska, Kraków: Znak Horyzont, 2016.
Okupacyjna codzienność, konsult. meryt. J. Cisek, E.C. Król, Warszawa: New Media Concept, 2009.
 T. Szarota, *Życie codzienne w stolicach okupowanej Europy. Szkice historyczne. Kronika wydarzeń*, Warszawa: PIW, 1995.

